

Sygn. akt III AUa 1976/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Marek Żurecki
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) S.A. w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanego L. Z. (1)

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 2 lipca 2018 r. sygn. akt X U 769/18

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz (...) S.A. w T. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki
Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1976/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 lipca 2018r. Sąd Okręgowy w Katowicach, na skutek odwołania (...) S.A. w T. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 19 lutego 2018r. w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do wydania zaświadczeń o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia

społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla obywatela Ukrainy L. Z. (1) na okres od dnia 1 stycznia 2018r. do dnia 16 marca 2018r., zaś w punkcie 2 orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż (...) S.A. z siedzibą w T. zajmuje się transportem drogowym towarów. Spółka ta zatrudnia obywateli Ukrainy.

Zainteresowany - obywatel Ukrainy L. Z. (1) - aktualnie jest zatrudniony w Spółce (...) na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 29 grudnia 2017r. na czas określony od dnia 1 stycznia 2018r. do dnia 31 grudnia 2018r. w pełnym wymiarze czasu pracy, jako kierowca C + E z miejscem pracy w T., ul. (...). Powyższa umowa o pracę jest drugą umową zawartą z (...) S.A.

z siedzibą w T.. Pierwsza umowa o pracę została zawarta w dniu 5 października 2017r. na okres próbny od dnia 5 października 2017r. do dnia 31 grudnia 2017r. W spornym okresie zainteresowany posiadał ważny paszport, wizę terminową (od dnia 27 września 2017r.

do dnia 16 marca 2018r.), oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy przez (...) S.A. obywatelowi Ukrainy na okres od dnia 20 września 2017r.

do dnia 16 marca 2018r. oraz świadectwo kierowcy do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej ważne od dnia 20 września 2017r.

do dnia 16 marca 2018r. W dniu 21 grudnia 2017r. odwołująca Spółka złożyła do (...) Urzędu Wojewódzkiego w K. wniosek o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zainteresowany korzysta z polskiego rachunku bankowego i płaci podatki w Polsce.

Zainteresowany został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przez pracodawcę od dnia 5 października 2017r. i ze strony organu rentowego nie było w tym zakresie zastrzeżeń.

W dniu 21 grudnia 2017r. do ZUS Oddział w R. wpłynął wniosek płatnika składek o wydanie zaświadczenia na formularzu A1 poświadczającego polskie ustawodawstwo dla zainteresowanego L. Z. (1) ze wskazaniem na wykonywanie pracy najemnej w dwóch lub kilku państwach członkowskich Unii Europejskiej na okres od 1 stycznia 2018r. do 16 marca 2018r.

W toku postępowania wyjaśniającego przed organem rentowym zainteresowany w dniu 19 grudnia 2017r. złożył oświadczenie, iż jego miejscem zamieszkania są T., ul. (...). W oświadczeniu z dnia 6 października 2017r. zainteresowany wskazał, iż ma rodzinę tj. żonę i dwie córki. Ma zamiar przenieść rodzinę do Polski na stałe, zostać wraz z nią w T.. Nie składał jeszcze deklaracji wyboru lekarza. Oświadczył, że nie zamierza wracać na Ukrainę. Podlega pod Urząd Skarbowy w T..

Po zakończeniu postępowania organ rentowy wydał decyzję odmawiającą wydania zaświadczenia A1, która została zaskarżona przez płatnika składek.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego. Zebrany materiał dowodowy Sąd ten uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający

do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy. Dokumenty, na podstawie których ustalono stan faktyczny, Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne, albowiem autentyczności i prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionowały strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

W ocenie Sądu Okręgowego, spór sprowadzał się do ustalenia czy wobec podlegania ubezpieczonego L. Z. (1) w spornych okresach ustawodawstwu polskiemu

w zakresie zabezpieczenia społecznego organ rentowy winien wydać płatnikowi zaświadczenie A1. Zatem Sąd ten wskazał, iż podstawę prawną żądania wydania spornego zaświadczenia na formularzu A1 stanowi art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania

rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE nr L.09.284/1), zwanego rozporządzeniem wykonawczym. Zgodnie z jego brzmieniem, na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L.04.166/1), zwanego rozporządzeniem podstawowym poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie. Tym samym dokument ten poświadcza, że dana osoba podlega w oznaczonym w nim czasie zabezpieczeniu społecznemu w określonym państwie Unii Europejskiej. W przypadku ubezpieczonego chodzi

o poświadczenie, że w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega w spornym okresie ustawodawstwu polskiemu, której to okoliczności organ rentowy nie kwestionował. W razie braku takiego dokumentu podczas kontroli dokonywanej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków pracowniczych w innych państwach członkowskich uznaje się, że nie posiada

on zabezpieczenia społecznego, co pozostaje w sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż żadnych wątpliwości organu rentowego nie budzi fakt,

że w zakresie zabezpieczenia społecznego właściwe dla ubezpieczonego jest ustawodawstwo polskie. Skutkiem tego organ rentowy uznał, iż zainteresowany podlega ubezpieczeniom

na terenie Rzeczypospolitej Polskiej niezależnie od miejsca świadczenia pracy, o czym świadczy fakt pobierania składki od całego uzyskiwanego przez niego przychodu.

W okolicznościach sprawy nie budziło wątpliwości, że ubezpieczony faktycznie realizuje stosunek pracy wykonując pracę kierowcy w transporcie międzynarodowym na podstawie umowy o pracę zawartej z polskim przedsiębiorcą, mającym siedzibę w Polsce. Ubezpieczony został legalnie zatrudniony przez odwołującą się Spółkę, albowiem przebywa na terytorium Polski na podstawie ważnej wizy wydanej w celu wykonywania pracy i uzyskał oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy, a następnie zezwolenie na pracę, którą wykonuje. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2016/1990 ze zm.) w art. 114 ustanawiającym warunki wydania zezwolenia stanowi, że zezwolenia

na pobyt czasowy i pracę udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy oraz spełnione są łącznie następujące warunki: cudzoziemiec posiada: - ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; - źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających

na jego utrzymaniu; - cudzoziemiec ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania. Bezsprzecznie ubezpieczony wymienione kryteria spełnia, gdyż wykonuje stałą pracę zarobkową dającą źródło utrzymania i ma w Polsce zagwarantowane miejsce zamieszkania. W ocenie Sądu Okręgowego, logiczną i prawną konsekwencją powyższego winno być potwierdzenie tych okoliczności w zaświadczeniu A1.

Sąd ten dodał przy tym, iż odnosząc się do sytuacji prawnej ubezpieczonego jako obywatela Ukrainy, należy powołać się na przepis art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE. L. 2010. 344. 1). Przewiduje on, iż cytowane rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są nimi objęci jedynie ze względu na swoje obywatelstwo pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Według Sądu Okręgowego, fakt legalnego zamieszkania ubezpieczonego na terenie Polski jest oczywisty.

Natomiast na podstawie art. 3 ust. 1c i art. 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie procedury jednego wniosku

o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. U. UE. L. 2011. 343. 1), obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym mają prawo do równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, m. in. w zakresie działań zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004. Ograniczenia zastosowania zasady równego traktowania, które mogą wprowadzić państwa członkowskie w stosunku do legalnie zatrudnionych na ich terenie obywateli państw trzecich nie dotyczą zasad delegowania do pracy w innym państwie członkowskim, czy określania mającego zastosowanie ustawodawstwa, wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 883/2004, a jakiegokolwiek ograniczenia równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego na mocy cytowanej dyrektywy nie powinny naruszać praw przyznanych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę, że zasadą utrwaloną w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest tzw. reguła Vander Elsta statuująca prawo przedsiębiorcy delegowania legalnie zatrudnionych cudzoziemców spoza Unii na określony czas do innego państwa członkowskiego w celu wykonywania tam usługi, bez konieczności spełnienia w tym państwie wymogów w rodzaju uzyskania pozwolenia na pracę. Trybunał orzekł również, że dodatkowe wymagania w odniesieniu do pracowników delegowanych pochodzących z państw trzecich stawiane przez państwa członkowskie są nieproporcjonalne (wyrok ETS z dnia 9 sierpnia 1994r., w sprawie C-43-93; z 19 stycznia 2006r., w sprawie C-244/04; z października 2004r., w sprawie C-445-03; wyrok TSUE z 11 września 2014r., w sprawie C-91/13).

W myśl cytowanego przepisu dyrektywy, ubezpieczony jako obywatel Ukrainy przyjęty w Polsce w celu wykonywania pracy zgodnie z polskim prawem, zatrudniony w Polsce legalnie w charakterze pracownika, legalnie wykonujący stałą pracę na podstawie prawa polskiego i legalnie tu przebywający, ma prawo do równego traktowania z obywatelami polskimi w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Z tego względu - w opinii Sądu Okręgowego - znajdują do ubezpieczonego pełne zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 i nr 987/2009. W świetle art. 13 ust. 1b pierwszego z tych rozporządzeń, ubezpieczeni wykonujący na terenie różnych państw członkowskich pracę kierowcy transportu międzynarodowego dla pracodawcy mającego siedzibę w RP podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Konkluzja taka wynika także z regulacji krajowych (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Dla ustalenia podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym istotne jest zatem to, czy obywatel obcego państwa przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje stałą pracę w charakterze pracownika.

Sąd Okręgowy podniósł, iż tytuł do ubezpieczenia jako następczy wobec stosunku pracy powstaje z mocy prawa, gdy praca jest legalnie i faktycznie wykonywana. Taka sytuacja niewątpliwie miała miejsce w przypadku ubezpieczonego. Jako obywatel Ukrainy, wykonywał on stałą pracę kierowcy w transporcie międzynarodowym na podstawie umowy o pracę zawartej z polskim przedsiębiorcą, mającym siedzibę w Polsce i w związku z tym podlega w Polsce obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, niezależnie od miejsca wykonywania pracy w Polsce, czy też w innych krajach Unii Europejskiej. Jego legalne zamieszkanie na terytorium RP wynika z ważnej wizy wydanej w celu wykonywania pracy, a legalne zatrudnienie w Polsce - z oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy.

Wobec powyższego, organ rentowy jest zobowiązany potwierdzić, że w spornych okresach zatrudnienia u odwołującego dla ubezpieczonego właściwe jest ustawodawstwo polskie i wydać zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym w zakresie zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osób uprawnionych na formularzu A1 za okres legalnego zatrudnienia. To bowiem prawna konsekwencja przyznanego przez organ rentowy faktu podlegania przez ubezpieczonego zabezpieczeniu społecznemu w Polsce. Zaświadczenie na formularzu (A1) jest bowiem aktem deklaratoryjnym, czynnością faktyczną potwierdzającą, któremu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega dana osoba. W ramach procedury wydawania zaświadczenia A1, organ rentowy nie ma prawa ponownego badania przesłanek warunkujących ustalenie dla zainteresowanych obywateli Ukrainy właściwego ustawodawstwa.

Na podstawie art. 227 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe organu rentowego zawarte w treści odpowiedzi na odwołanie dotyczące przesłuchania odwołującego i zainteresowanego, albowiem w ocenie tegoż Sądu, wskazane tam dowody nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a dotychczas przeprowadzone postępowanie dowodowe okazało się wystarczające do rozstrzygnięcia istotnych okoliczności sprawy. Ustalenie warunków lokalowych panujących w mieszkaniu najętym przez odwołującego dla zainteresowanego oraz miejsca spędzania przez zainteresowanego dni wolnych od pracy nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia legalności przebywania oraz legalności zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, Sąd oddalił także wniosek dowodowy organu rentowego dotyczący przeprowadzenia dowodu z wyciągów bankowych zainteresowanego, ponieważ Sąd dał wiarę dowodom przedstawionym przez pełnomocnika odwołującego i zainteresowanego w postaci umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, którego posiadaczem jest zainteresowany oraz wniosku o przekazywanie na konto bankowe wynagrodzenia za pracę.

Mając na względzie przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję orzekając, jak w pkt 1 wyroku. O kosztach zastępstwa procesowego w pkt 2 orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia organ rentowy zarzucił Sądowi pierwszej instancji:

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 224 § 1 k.p.c. poprzez zamknięcie rozprawy pomimo niewyjaśnienia istotnych dla sprawy okoliczności dotyczących posiadania przez zainteresowanego L. Z. (1) legalnego miejsca zamieszkania na terytorium Polski, w szczególności posiadania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ośrodka interesów życiowych lub przebywania na terytorium Rzeczypospolitej dłużej, niż 183 dni;

- art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010, rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo w zw. z art. 1 lit. rozporządzenia WE nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia oraz art. 11 ust. 1 rozporządzenia WE nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przez błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że zainteresowany spełnia kryterium legalnego zamieszkania na terytorium Polski w rozumieniu powołanych przepisów i w związku z tym organ rentowy ma obowiązek wydać zaświadczenie o ustawodawstwie właściwym na formularzu A1.

W oparciu o powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku

i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, wnosząc jednocześnie o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zdaniem apelującego, z przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wynika, że zainteresowany na terenie Polski rzeczywiście legalnie zamieszkuje w rozumieniu powołanych przepisów o koordynacji. Poza sporem pozostaje, że zainteresowany przebywa i pracuje w Polsce legalnie - jednak czym innym jest legalny pobyt i legalna praca, a czym innym legalne zamieszkanie. Skarżący wskazał, iż z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że zainteresowany większość czasu spędza w trasie, wykonując obowiązki kierowcy natomiast w okresie przebywania w Polsce zamieszkuje w pokojach przygotowanych przez odwołującego. Z ustaleń Sądu wynika również, że zainteresowany przebywa w Polsce jednak jego rodzina nadal mieszka na Ukrainie. Te okoliczności nie pozwalają na przyjęcie,

że zainteresowany mieszka na terenie Polski a ustalenia Sądu pierwszej instancji poczynione w tym zakresie nie znajdują oparcia w zebranych materiale dowodowym. Apelujący podniósł, iż w myśl art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010, rozporządzenie (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy

więcej, niż jednego państwa członkowskiego. Do rozstrzygającej kwestii możliwości zastosowania przepisów rozporządzeń koordynacyjnych, tj. podstawowego i wykonawczego

do pracowników występujących w niniejszej sprawie koniecznym będzie zatem - zdaniem skarżącego - ustalenie czy zainteresowany jako pracownik odwołującego zamieszkuje legalnie w rozumieniu powołanego wyżej przepisu na terytorium Polski jako państwa członkowskiego UE. Wbrew zaś twierdzeniom Sądu pierwszej instancji, pod pojęciem miejsca zamieszkania kryje się miejsce głównego ośrodka spraw życiowych i interesów. Takie zapatrywania zostały wyrażone już na tle rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71

w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, którego art. 1 lit. h stanowi, iż miejsce zamieszkania oznacza miejsce zwykłego pobytu a w orzecznictwie ETS przyjęto,

że miarodajne dla ustalenia miejsca zamieszkania i ośrodka interesów życiowych są długość oraz ciągłość zamieszkania przed podjęciem zatrudnienia, długość i uwarunkowania nieobecności, rodzaj zatrudnienia wykonywanego w państwie członkowskim oraz zamiar pracownika powrotu po czasie wykonywania pracy (por. wyroki ETS w sprawach:

Di Paolo, z dnia 17 lutego 1977r., 76/76, ECR 1977/1/00315; Knoch, z dnia 8 lipca 1992r., C - 216/89, ECR 1992/7/1 - 04341). Także zgodnie z definicją zawartą w art. 1 lit. j) i k) rozporządzenia PE i Rady (WE) nr 883/2004, pojęcie „zamieszkanie oznacza miejsce,

w którym osoba zwykle przebywa. Ponadto ETS stwierdził, że w rozumieniu tych przepisów państwo członkowskie „zamieszkania” oznacza „państwo, w którym dana osoba zwykle zamieszkuje i w którym znajduje się jej zwykły ośrodek interesów życiowych”, a ponadto,

że „w tym kontekście należy uwzględnić w szczególności sytuację rodzinną osoby zatrudnionej; przyczyny wyjazdu; czas i ciągłość zamieszkania; fakt posiadania stałego zatrudnienia, zamiary wynikające ze wszystkich okoliczności” (wyrok z 1099r., w sprawie

C-90/97 Swaddling). Sposób ustalenia miejsca zamieszkania reguluje także art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009. Ponadto, skarżący podniósł, iż stosownie do art. 3 ust. 1a ustawy z 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018r., poz. 200),

za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która: 1) posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym. Prawidłowy certyfikat rezydencji podatkowej wydany osobie fizycznej jest dokumentem, w którym właściwy organ podatkowy potwierdza rezydencję podatkową danej osoby fizycznej, czyli posiadanie przez nią miejsca zamieszkania

dla celów podatkowych na terytorium danego kraju, co stanowi przesłankę ustalenia istnienia centrum interesów życiowych w danym kraju. Bez stosownego certyfikatu nie można wykazać rezydencji podatkowej a tym samym centrum życiowego.

W rozpoznawanym przypadku ustalono, że zainteresowany nie spełnia również warunku przebywania na terytorium RP dłużej niż 183 dni. Należy zwrócić uwagę, że zainteresowany przebywa na terenie Polski, jednak jego pobyt ma charakter czasowy, związany jedynie

z wykonywaną pracą i trwa tak długo, jak długo będzie posiadać zezwolenie na pracę i samą pracę.

W odpowiedzi na apelację spółka (...) wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zdaniem Spółki, zaświadczenie wydane na formularzu A1, to dokument poświadczający, że dana osoba podlega zabezpieczeniu społecznemu w określonym państwie Unii Europejskiej. W przypadku ubezpieczonych chodzi o poświadczenie, że w zakresie zabezpieczenia społecznego podlegają ustawodawstwu polskiemu, co jest jak najbardziej zgodne ze stanem faktycznym. W praktyce dokument ten jest niezbędny ubezpieczonym

dla wykazania w czasie kontroli drogowej, że podlegają zabezpieczeniu społecznemu

w Polsce. W przypadku braku takiego dokumentu władze kontrolujące uznają, że osoba wykonująca pracę nie ma zabezpieczenia społecznego, co pozostaje w sprzeczności

z rzeczywistym stanem rzeczy. Skoro więc organ rentowy uznał za właściwe

w zakresie zabezpieczenia społecznego dla ubezpieczonych ustawodawstwo polskie

oraz w konsekwencji uznał, że podlegają ubezpieczeniom na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i przyjmuje opłacane składki to logicznym następstwem jest potwierdzenie tego

w zaświadczeniu A1. Spółka podniosła przy tym, iż dopuszczenie koncepcji prezentowanej przez organ rentowy oznaczałoby, że ubezpieczeni mogą świadczyć tylko pracę na terytorium Rzeczypospolitej, co w istocie pozostawałoby w sprzeczności z zasadami prawa unijnego.

W szczególności z zasadą swobodnego przepływu osób i usług, gwarantującą podmiotom, które prowadzą legalną działalność w jednym z państw członkowskich, prowadzenie działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim lub oferowanie i świadczenie usługi w innych państwach członkowskich, pozostając jednocześnie w kraju pochodzenia.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne i poszerzając je w oparciu o oświadczenie ubezpieczonego zgromadzone w aktach organu rentowego uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślenia wymaga, iż zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują przepisy:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004r., str. 1, z późn. zm.);

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 284 z 30 października 2009r. z późn. zm.);

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz.Urz.UE nr L 344 z 29 grudnia 2010r.).

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej, niż jednego państwa członkowskiego.

Tak więc, z brzmienia powołanego przepisu wynika, że to instytucja państwa członkowskiego dokonuje oceny przesłanki warunkującej rozszerzenie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. Przesłanką warunkującą takie działanie jest legalne zamieszkiwanie obywatela państwa członkowskiego na terytorium państwa członkowskiego. Użycie zwrotu „legalne zamieszkiwanie” - bez dodatkowych warunków i bliższego sprecyzowania - w odniesieniu do terytorium państwa członkowskiego oznaczać musi poddanie kontroli legalności zamieszkiwania przepisom krajowym tegoż państwa. W polskim porządku prawnym, zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013r., poz. 1650 ze zm.), zezwolenia na pobyt czasowy i pracę wyposażają cudzoziemca w prawo świadczenia pracy, na warunkach określonych w tym zezwoleniu. W art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. wyrażony został wymóg, by cudzoziemiec miał zapewnione miejsce zamieszkania na terytorium Polski. Sformułowanie „miejsce zamieszkania” jest celowo użyte, by zróżnicować sytuację prawną ubiegającego się o to zezwolenie od sytuacji cudzoziemca zapraszanego i ubiegającego się o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego (WE), w przypadku którego ustawodawca odniósł się do posiadania prawa do lokalu mieszkalnego (odpowiednio art. 53 pkt 3 oraz art. 219 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach).

W realiach niniejszego sporu wskazać należy, iż do wniosku o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym odwołująca się Spółka dołączyła oświadczenie z dnia 31 sierpnia 2017r. o zamiarze powierzenia wykonywania pracy L. Z. (1) w okresie od dnia 20 września 2017r. do dnia 16 marca 2018r. na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i polityki Socjalnej z dnia 21 kwietnia 2015r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terenie RP jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę w okresie do 180 dni w ciągu kolejnych 12 miesięcy (por. art. 87m ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). L. Z. (1) dysponuje wizami na okresy od dnia 27 września 2017r. do dnia 10 marca 2018r. oraz od 28 marca 2018r. do dnia 2 kwietnia 2019r., a także zezwoleniem na pracę od dnia 17 marca 2018r. do dnia 16 marca 2021r. wydanym przez Wojewodę (...) (art. 88c ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Ponadto, ubezpieczony odprowadza należne podatki i składki w Polsce oraz posiada status rezydenta podatkowego.

Przebywa w miejscu zamieszkania znajdującym się w Polsce i zamierza przenieść się z rodziną do Polski.

Zatem - w świetle przedstawionej regulacji prawnej oraz zaprezentowanych decyzji - nie budzi wątpliwości, iż ubezpieczony posiada miejsce zamieszkania na terytorium Polski, zaś jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i praca były legalne.

Opisany efekt wykładni logiczno-językowej odpowiada celowi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010, ujętego w jego preambule jako lepsza integracja obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii (pkt I).

Rację ma zatem odwołująca się Spółka, podnosząc, iż kryteria wskazane w art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. mają w niniejszej sprawie jedynie charakter pomocniczy. Zgodnie zaś z art. 11 ust. 1 rozporządzenia 987/2009 w przypadku, gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, instytucje te ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanego w oparciu o ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji dotyczących istotnych okoliczności, które mogą obejmować w stosownych przypadkach: a) czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium zainteresowanych państw członkowskich; b) sytuację danej osoby, w tym charakter i specyfikę wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę; jej sytuację rodzinną oraz więzi rodzinne; prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym; w przypadku studentów - źródło ich dochodu; jej sytuację mieszkaniową, zwłaszcza informację, czy sytuacja ta ma charakter stały; państwo członkowskie, w którym osoba uważana jest za mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych. Jednocześnie wypada zauważyć, że skoro L. Z. (1) posiada zezwolenie na pobyt czasowy i pracę w RP, wykorzystuje zezwolenie, pracując w spółce (...) na warunkach określonych w zezwoleniu, jego wynagrodzenie za pracę jest opodatkowane i oskładkowane w RP, jego pracodawca udostępnia mu mieszkanie, w którym przebywa poza czasem pracy. Nie powinno zatem budzić wątpliwości, że w okresie objętym sporem zamieszkiwał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (por. wyroki tutejszego Sądu Apelacyjnego z dnia 17 maja 2018r., III AUa 205/18 oraz z dnia 1 sierpnia 2018r., III AUa 2358/17).

W końcu, podkreślić wypada, że TSUE w wyroku z dnia 24 stycznia 2019r., w sprawie R. przeciwko D. B.,

I.(C-477/17) stwierdził, że art. 1 cytowanego rozporządzenia nr 1231/2010, należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich, tacy jak ci, których dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, przebywający i wykonujący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniach nr 883/2004 i 987/2009 zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają, ze względu na to, że przebywają oni i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd ten rozstrzygnął na zasadzie art. 98 k.p.c. w związku z 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki
Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR